

...BEIJING

Teatrul modern în China

Ying Ruocheng nu este doar unul dintre cei mai populari actori din R. P. Chineză, ci și promotorul unui ambițios program de înnoire în domeniul artelor spectacolului, în calitatea sa de ministru adjunct al culturii.

Publicul european l-a descoperit pe ecrane anul trecut, în filmul lui Bernardo Bertolucci **Ultimul împărat**. La 58 de ani, Ying Ruocheng desfășoară o bogată activitate, ca actor, regizor și traducător al operelor lui Shakespeare, Sean O'Casey, Arthur Miller și Tennessee Williams. El consideră adaptarea acestui gen de piese drept o modalitate de prezentare a teatrului modern în fața publicului din China, țară care numără 380 000 de grupuri artistice — de la trupele de teatru, până la cele de acrobați —, și a cărei Asociație Teatrală include un număr de 8 000 de dramaturgi.

Încurajat de marele succes de public de care s-au bucurat spectacolele sale cu **Moartea unui comis-voiajor** de Arthur Miller — care s-a jucat timp de trei luni în fața unor săli arhipline, cu Ruocheng în rolul lui Willy Loman —, și **Amadeus** de Peter Shaffer, Ying Ruocheng, unul dintre fondatorii Teatrului Popular de Artă de la Beijing, în anii cincizeci, dorește să pună în scenă două piese din dramaturgia lui Tennessee Williams, **Menajeria de sticlă** și **Pisica pe acoperișul fierbinte**, considerând că ele se vor bucura de o primire la fel de bună din partea publicului chinez. Printre dramaturgii străini care au avut o influență covârșitoare asupra teatrului chinez modern Ruocheng îi enumeră pe Eugene O'Neill și Bertolt Brecht.

...TOKIO

Festival kabuki

Kabuki-Za, principalul teatru kabuki din Tokio, își sărbătorește centenarul cu un festival care se va desfășura pe în-

treg parcursul anului 1988. În repertoriu, pe lângă opere consacrate ale genului, figurează și piese noi. Programul lunii ianuarie a inclus, la matineu, reprezentății cu **Kanchinjo**, o „farsă”, în care un servitor viclean îi păcălește pe următorii stăpînului său. Programele de după-amiază afișează un alt spectacol de mare popularitate la publicul japonez: **Suke-roku**. Ambele piese sînt proprietatea familiei Ichikawa, ale cărei tradiții în teatrul kabuki se întind cu 250 de ani în urmă. Danjuro al XI-lea, actualul șef al familiei Ichikawa, joacă în ambele spectacole.

...NEW YORK

De la teatru la film

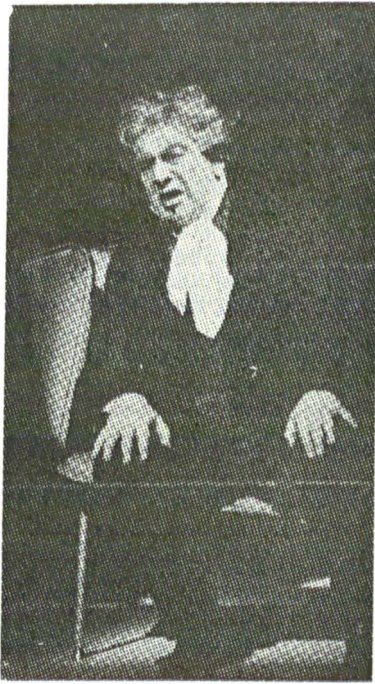
Ca urmare a uriașului succes de public repurtat de piesa **Fences** (Ingrădituri) a dramaturgului american de culoare August Wilson (premiul Pulitzer 1987), la New York cîrculă zvonul că James Earl Jones, „baronul de pe Broadway”, va apărea, curînd, pe marile ecrane, în versiunea cinematografică a piesei, în rolul tatălui, alături de popularul comic american Eddie Murphy (eroul serialului polițist **Beverly Hills**), care va interpreta rolul fiului.

...BERLINUL OCCIDENTAL

„A zecea simfonie de Beethoven” de și cu Peter Ustinov

În luna ianuarie a avut loc, la teatrul Schiller din Berlinul occidental, premiera în limba germană a ultimei piese de Peter Ustinov — **Simfonia a zecea de Beethoven**. Așa cum autorul nu și-a propus să urmeze modelul în triptic pe care l-a creat Shaffer cu **Amadeus**, nici Ustinov-actorul nu își dezmente calitățile de iconoclast. Piesa, pusă în scenă într-o manieră „bulevardieră” de reputatul regizor Kurt Hübner, este o sumă de scheciuri strînse laolaltă de talentul și personalitatea copleșitoare ale lui Ustinov, care a găsit în Beethoven un personaj pe măsura imenselor sale resurse actricești.

Ideea de la care pornește piesa nu este cu totul nouă. Un critic muzical london-

Peter Ustinov-Beethoven

nez, pasionat de studiul operei beethoveniene, se întreabă cum ar fi sunat Simfonia X. Fiul său este și el muzician, dar simfoniile moderne pe care le compune el sînt respinse cu dispreț de cunoscătorul său tată. Trio-ul acestei familii zburciunate este completat de persoana mamei, o fostă cîntăreață de operă, care oscilează între admirația sa pentru Beethoven și cea pentru operele fiului său.

Apariția în scenă, „*deus ex machina*”, a lui Beethoven-Ustinov este salutară, titanul funcționînd ca un geniu bun în economia piesei. Mizantropia sa este repede eliminată cu ajutorul unei proteze auditive miniaturizate, iar binefacerile erei HIFI își dovedesc repede roadele: Beethoven poate astfel să-și audă, pentru prima dată, faimosul Concert pentru pian în mi bemol major („Imperialul”). Ascultîndu-și muzica pentru prima dată, Beethoven nu-și recunoaște opera.

În sunetul muzicii, printre calambururi, replici satirice și elemente de farsă, Beethoven îndeplinește rolul de catalizator în sinul familiei, dar „geniul bun” nu este în totalitate bonom. Ieșirea sa din scenă este însoțită de o muzică misterioasă, în care tatăl-muzicolog descifrează fragmente din mult-visata Simfonie X. În momentul în care vrea însă să înregistreze această operă inedită, muzica încelează, căci nu fusese vorba decît de o „momeală” pusă la cale de Beethoven.

În ciuda faptului că partea a doua a piesei trecează oarecum, talentul inepuizabil al lui Ustinov depășește orice subțirime a textului sau stîngăcie regizorală, dăruind publicului un adevărat festival Beethoven... în versiune proprie.

...HAMBURG

Dilema unui regizor-director de teatru

Peter Zadek, din 1985 director al Teatrului German din Hamburg, declară că nu intenționează să-și mai prelungească în nici un caz contractul, care expiră în 1989. Motivul care i-a determinat această hotărîre este, în propriile sale cuvinte, faptul că „nu poate să aducă la Hamburg un teatru popular cu prețuri de cinema”. „Am ajuns la concluzia că Hamburgul nu vrea să aibă teatru așa cum îl practic eu”, exclamă el mîhnit.

În ciuda succesului înregistrat de spectacolul cu revista *Andi* de Kai Herrmann, Zadek se plînge că nu a reușit să pună în scenă nici unul dintre proiectele sale mai noi. Tragedia lui Wedekind, *Lulu*, în regia sa, ar fi trebuit să se joace încă de anul trecut. Premiera a fost însă aminată pentru luna februarie a acestui an, dar data nu este încă sigură. Printre eșecurile sale personale, Zadek numără și faptul că nu a reușit să-l convingă pe Kai Herrmann să scrie o dramaturgie după procesul de la Lyon, intentat lui Klaus Barbie. Și, ca să pună capac la toate nemulțumirile sale, iată că revista vest-germană „Theater heute” îi face acum „onoarea” să-l desemneze la rubrica „Scandalul stagiunii '87—'88”, pentru activitatea sa în fruntea teatrului din Hamburg...

Pe de altă parte, în clasamentul întocmit de această revistă, prin intermediul unei anchete în rîndul a mai bine de 30 de critici teatrali, figurează și cele mai bune spectacole și cei mai buni actori și regizori ai acestei stagiuni. Actorul anului a fost desemnat de data aceasta Gert Voss, pentru rolul său în *Richard al III-lea*, la Burgtheater din Viena. Cele mai bune acțițe ale anului sînt Gisela Stein (pentru dubla sa performanță actoricească în *Fedra* și *Penthesilea*, la *Kammerspielen* din München), și Jeanne Moreau (pentru rolul său în spectacolul cu *Povestea slujnicei Zerline* de Hermann Broch, la Paris). Pentru prima dată, cel mai bun regizor al anului este o femeie: Andrea Breth, pentru regia la spectacolul cu piesa *Sudul* de Julien Green, la Bochum.

Un argentinian la cirna unui nou teatru

La 7 ianuarie, „Théâtre de la Colline“ a fost inaugurat, cu o premieră a unei piese inedite de Lorca. Directorul acestui teatru, argentinianul Jorge Lavelli, dorește să consacre această scenă pariziană autorilor contemporani. Pe afiș — Lorca, Copi, Ionesco, Arrabal. Dealtfel, Lavelli însuși relevă importanța lui Ionesco, de pildă, în contextul teatrului contemporan: „Teatrul său ne-a deschis atâtea căi, el ocupă în epoca noastră un loc atât de considerabil încât ar fi de neconceput ca Ionesco să nu fie reprezentat într-un teatru pe care vreau să-l consacru creației contemporane. El va fi prezent, cu una dintre cele mai frumoase dintre piesele sale, Scaunele, în interpretarea lui Pierre Dux și Denise Gence“.

Despre piesa necunoscută a lui Lorca, **El Publico** (Publicul), care inaugurează repertoriul teatrului „de la Colline“, Lavelli se pronunță: „Ce-i drept, piesa este greu de montat... Ea este totuși ideală pentru un teatru care vrea să vorbească despre epoca în care trăim. Nu înțeleg de ce au trebuit să treacă 60 de ani ca să fie jucată?... Ea pune sub acuzație publicul, care cenzurează tot ceea ce nu vrea să audă. Publicul este o operă despre căutarea adevărului, prin intermediul vitrianei pe care o reprezintă teatrul. Lorca

vrea să arate că poetul, adică el însuși, trebuie să plătească această căutare cu propriul său sînge...“.

Cîteva cuvinte despre noul „Théâtre de la Colline“. În spatele unei fațade transparente, se află două săli care pot fi transformate ușor. Sala cea mare are 760 de locuri, o fosă de orchestră pentru 50 de muzicieni, care poate fi acoperită. Primele 12 rînduri de scaune se pot demonta și ele, dînd scenei o adîncime de 35 de metri. Modificările pot fi făcute zilnic — operațiunile nu durează decît o singură oră — iar sala, astfel amenajată, va fi folosită în primăvara acestui an, cînd se vor inaugura spectacolele teatrului „de la prinț“, cu un orar original. Scaunele se pot instala și pe scenă, obținîndu-se astfel un teatru bifrontal. Mai există, în plus, și pasarele, pe două etaje, de unde vizibilitatea este perfectă. Sala mică, cu o capacitate de 250 de locuri, este un spațiu gol, care poate fi aranjat în orice fel. Trupa propriu-zisă este formată din 59 de actori, la care se adaugă personalul tehnic și administrativ și, bineînțeles, un echipament dintre cele mai sofisticate.

Lavelli consideră acest teatru „de la Colline“ ca pe un teatru național, care trebuie să fie prezent atît la Paris și în întreaga Franță, cît și în străinătate. În ultima parte a actualei stagiuni — lunile ianuarie—iunie — „la Colline“ va da 234 de reprezentații, situîndu-se astfel la un nivel mult superior altor teatre de dimensiuni similare.

Roxana DASCĂLU

Jean Paul Belmondo: „Adio «Kean»... revin la teatru“. Jos, trupa de la Marigny salută publicul la ultima reprezentație cu „Kean“, 3 ianuarie, 1988

